

La Côte d'Opale

CAP GRIS-NEZ

SAINT-OMER

WIMEREUX

BOULOGNE-SUR-MER

EQUIHEN-PLAGE

HARDELLOT

LE TOUQUET-
PARIS-PLAGE

De westelijke kustlijn van Frankrijk biedt een enorme diversiteit aan landschappen, dorpen en monumenten. In deze special maken we in drie sprongen kennis met dit fascinerende landsdeel. Zo volgen we de nieuwste ontwikkelingen bij de Mont Saint-Michel en brengen we een bezoek aan het schilderachtige Saint-Savinien-sur-Charente. Maar we beginnen in het noorden, bij de Opaalkust, waarover Victor Hugo schreef: Ik ben werkelijk elke dag opnieuw onder de indruk van al dat moois dat God hier creëerde in het groen en het blauw.

TEKST: ANDY ARNTS

BEELD: SUSAN ARNTS / PAS-DE-CALAIS TOURISME / FLICKR

1

2

3

De vele borden met KEEP RIGHT! geven al aan dat het departement Pas-de-Calais veelvuldig wordt bezocht door Engelse toeristen. Niet verwonderlijk, want via de Eurotunnel onder het Kanaal reis je in slechts 35 minuten van Folkestone naar Calais. Maar ook vanuit Nederland is Pas-de-Calais snel te bereiken: een autorit van Utrecht naar Calais duurt slechts drieënhalf uur.

Dat de streek toch wat minder door ons wordt bezocht, komt puur door onbekendheid. Maar wie eenmaal met de Opaalkust heeft kennisgemaakt, is verkocht. Niet voor niets schreef de al eerder geciteerde Victor Hugo in 1837 over de streek van de twee kapen, even onder Calais: *De weg loopt dwars door enkele van de mooiste landschappen ter wereld met prachtige glooiende heuvels en onmetelijke vergezichten*. Bijna tweehonderd jaar later is dat nog altijd zo. De ongereptheid van het gebied is van een ongekenne schoonheid. Vanaf dit punt beginnen we onze kustroute, waarna we afzakken naar Wimereux, Boulogne-sur-mer en Le Touquet, om vervolgens te eindigen in het achterland van Saint-Omer en 'Le Marais Audomarois'.

De twee kapen

Les Deux-Caps, bestaande uit Cap Blanc-Nez en Cap Gris-Nez, behoort tot Les Grands Sites de France, een label dat aan slechts tien locaties in Frankrijk is toegekend. De kliffen 1 dateren uit het Juratijdperk en

de Krijtperiode. Ze bieden een wijds belvédère over La Manche (het Kanaal) en bij helder weer kun je vanaf hier de Engelse kustlijn met de krijtrotsen van Dover zien liggen. Op de top van de – met de auto bereikbare – Cap Blanc-Nez verheft zich de Obélisque à la Dover Patrol 2. Deze gedenknaald werd in 1922 opgericht ter ere van de samenwerking tussen de Franse en Britse Marine tijdens de Eerste Wereldoorlog. Aan de overkant van het Kanaal, in Saint Margaret's at Cliffe bij Dover, staat hetzelfde monument.

Dat Cap Blanc-Nez ook tijdens de Tweede Wereldoorlog een belangrijk strategisch punt was, daarvan getuigen de vele bunkers 3 die we overal in de duinen tegenkomen en die getekend zijn door de vele bombardementen. Ze staan er als versteende herinneringen in uitgestrekte weilanden waarin dieren (Schotse Hooglanders en vooral schapen) worden ingezet voor een milieuvriendelijk onderhoud van het landschap. Samen vormen ze een baken in een landstrook van 23 km met beschermde biodiversiteit, vissersdorpen en goed geconserveerde villa's uit de belle époque.

Wimereux

Van Cap Blanc-Nez en de 16 km verderop gelegen Cap Gris-Nez volgen we de D940 in zuidelijke richting. De weg wordt heuvelachtig met weelderig begroeide duinen. Nog altijd valt de sublieme ongereptheid van de streek op. Pas na de vissersdorpen Audresselles en Ambleteuse verandert de stilte van het duinlandschap in de bruisende levendigheid van een badplaats: Wimereux 4.

Al bij het binnenrijden zien we dat dit geen zuidelijke kustdorp is. De bouwstijl is anders, het strand is anders en vooral het licht is anders. Waar de Côte

4

6

8

5

7

9

10

d'Azur uitblinkt in felle kleuren, kenmerkt de Opaalkust zich door zachte pasteltinten 5. Hetzelfde zien we terug in de sfeer. Het is hier rustiger, gemoedelijker, authentieker. De ontdekking van de Opaalkust is een verademing: brede zandstranden, ongeschonden *fin de siècle*-architectuur en de oneindige rijen badhokjes die elk een eigen naam dragen, zoals 'La petite ferme' of 'Antoinette'. Ze worden niet alleen als kleedhokje gebruikt, maar ook als bergruimte waar men strandstoelen voor zet om met vrienden of dorpsgenoten een praatje te maken. Je verwerft zo'n badhokje dan ook niet zomaar. Dat recht is alleen aan de bewoners voorbehouden. Ook de kleuren zijn aan regels gebonden: alleen blauw en wit zijn toegestaan.

Batisse en Zabelle

We vervolgen onze weg opnieuw via de D940, die alle plaatsen langs de Opaalkust met elkaar verbindt, en rijden in een kwartiertje van Wimereux naar Boulogne-sur-Mer 6, de grootste vissershaven van Frankrijk. Het is een stad die symbool staat voor de veelzijdigheid van Pas-de-Calais. Vlak bij het goudgele, met een kaarsrechte rij badhokjes afgebakende strand 7, staat de trots van de stad: Nausicaá, het grootste centrum over het maritieme leefmilieu in Frankrijk, toegespitst op de ontdekking van de onderwaterwereld (zie pagina 38).

Even verderop, aan de promenade Jean Muselet, langs de boulevard Gambetta, vinden we de 'Étals de Poissons' 8 een aaneenschakeling van viskramen waar vis wordt verkocht die een uur eerder nog in de Atlantische Oceaan rondzwom. Verser kan het niet. Tussen de visventers in staan de reuzenbeelden van de zeeman Batisse en zijn vrouw Zabelle, sinds 1923 de symbolen van de stad. Tijdens processies en andere optochten paraderen hun mobiele dubbelgangers 9 door de stad en vermaken zij het publiek met hun houterige geschommel en gedans.

Tegenover de 'Étals de Poissons' steken we de drukke boulevard over naar de oude wijk 'La Beurière', met zijn smalle hoge trappen en kleine visserswoningen. In de rue du Mâchicoulis bevindt zich museum 'La maison de la Beurière', dat een prachtig beeld geeft van het leven van een maritieme familie rond 1900.

Van hieruit is het nog een flinke klim naar de Vieille Ville 10. We nemen dan ook de auto naar de Grande Rue. Zodra we de poort (Porte des Dunes) door zijn, betreden we een compleet andere, rustieke wereld die omringd wordt door 'Les Remparts', de best bewaarde 13e-eeuwse beschermingsmuren van Noord-Frankrijk met een totale lengte van 1 km. Binnen zien we o.a. een 17e-eeuws klooster (thans bibliotheek), het 12e-eeuwse belfort (op de werelderfgoedlijst van UNESCO) en het kasteelmuseum.

DE ONGEREPTHEID
VAN DE STREEK VAN DE
TWEË KAPEN IS VAN
EEN ONGEKENDE
SCHOONHEID

Nausicaá

Nausicaá is een spectaculair ontdekkingscentrum voor zeemilieu en één van de meest bezochte toeristische trekpleisters van Europa. De aquaria worden bevolkt door 35.000 vissen en andere zeedieren, van microscopisch plankton tot grote haaien. Sinds de oprichting in 1991 heeft het centrum al 12 miljoen bezoekers mogen ontvangen. Dat heeft vooral te maken met de opzet van het centrum: Nausicaá wil meer zijn dan alleen een aquarium en vervult ook een educatieve functie, door de bezoekers bewust te maken van het belang van een harmonieus samenleven met de zee.

Daarnaast ligt de nadruk op voortplanting en het kweken van onder meer koraal. Het immense gebouw (het voormalige casino van Boulogne) heeft een bijzondere sfeer. Dankzij uitgekiende belichting ontstaat de illusie dat de bezoeker zich voortdurend onder water bevindt. Twee opmerkelijke cijfers:

- De aquaria en bassins van Nausicaá bevatten in totaal 4,5 miljoen liter water.
- Per jaar wordt er 23 ton voedsel door de zeedieren soldaat gemaakt. Daarvan nemen de zeeleeuwen 15 ton voor hun rekening.

Nausicaá
Boulevard Sainte-Beuve BP189
62203 Boulogne-sur-Mer
info@nausicaa.fr
www.nausicaa.fr

DE AQUARIA VAN NAUSICÁA WORDEN BEVOLKT DOOR 35.000 VISSSEN EN ANDERE ZEEIEREN, VAN MICROSCOPISCH PLANKTON TOT GROTE HAAIEN

Villa Wilhelmine

Onze volgende halte heet Harelbot, op slechts 14 km van Boulogne. Deze kleine kustplaats wordt gedomineerd door imposante villa's die rond 1900 zijn gebouwd en op wonderbaarlijke wijze twee wereldoorlogen hebben overleefd. Eén daarvan is Villa Wilhelmine **11**, ontworpen door architect Louis-Marie Cordonnier, die ook tekende voor het Vredespaleis in Den Haag. Het dak van de villa – nog altijd in het bezit van de familie Cordonnier – is duidelijk gemodelleerd naar het hoedje van onze vroegere vorstin. Om de hoek, aan de avenue Guy Barbe Blanche vinden we nog meer architectonische hoogstandjes uit dezelfde periode, waaronder Villa le Bon Gîte.

Via de avenue de la Lande bereiken we vervolgens het strand, waar een gedenksteen eraan herinnert dat

de Franse luchtvaartpionier Louis Blériot op 25 juli 1909 vanaf hier voor het eerst met een vliegtuigje het Kanaal over vloog.

Le Touquet-Paris Plage

De aanwezigheid van zoveel kapitale art nouveau- en art deco-villa's aan de Côte d'Opale is te danken aan de Engelsen, die aan de overkant van het Kanaal hun sterke pond gretig investeerden in onroerend goed. We zagen het al in Wimereux en Harelbot, maar nog veel duidelijker zien we het terug in het mondaine Le Touquet, waar je in elke straat wel enkele parels van victoriaanse architectuur kunt ontdekken **12**. Het hoogtepunt van de stad is echter het hôtel de ville uit 1931, dat met zijn 38 m hoge klokkentoren en overkapte entree veel weg heeft van een kathedraal en sinds 1997 terecht op de monumentenlijst staat **13**.

Meer Engelse invloeden komen we tegen in het

Et en plus ...

PARC BAGATELLE

Een populair pretpark zoals we ze in Nederland helaas niet meer hebben. In Bagatelle stap je een kleine 40 jaar terug in de tijd, met een vrolijke draaimolen, lachspiegels en een mini-reuzenrad. Geen lange wachtrijen. Families vermaken zich in traag voortgedreven oldtimers op een rail. Uit de speakers galmt 'Sweet Home Alabama' van Lynyrd Skynyrd (uit 1974!) en iedereen vindt het prachtig. Baggy, de mascotte van het park, is ook heerlijk gedateerd en daarom zo beminlijk. Niettemin gaat het park met z'n tijd mee: in 2012 werd Le Triops gebouwd, een razendsnelle achtbaan waarin je niet op de rails rijdt, maar eronder hangt. RD 940, 62155Merlimont
www.parcbagatelle.com

MONTREUIL-SUR-MER

Anders dan de naam doet vermoeden, ligt het omwalde stadje Montreuil niet aan zee, maar 17 km landinwaarts. Je waant je hier in een prachtig authentiek Bourgondisch bergdorp. De bovenstad is een goed bewaard gebleven citadel uit 1567, die Victor Hugo inspireerde tot zijn meesterwerk 'Les Misérables'. Elke zomer vindt in de citadel een licht- en klankspeel plaats dat de toeschouwers mee terug neemt naar de wereld van Hugo's beroemde roman.

LES BIÈRES DU NORD-PAS-DE-CALAIS

Wijngaarden zul je in de regio Nord-Pas-de-Calais niet aantreffen. Daarentegen is de streek een bierland bij uitstek. Populaire en

zeer smakelijke streekbieren zijn o.a. Ch'ti, Blanche de Wissant, 2 Caps, La Goudale en Saint-Omer.

prestigieuze hotel Westminster, waar in september het jaarlijkse *Concours d'Élégance* (een wedstrijd met oldtimers) van start gaat en waar de hele stad voor uitloopt.

De al eerder genoemde veelzijdigheid van de Opaalkust is ook in Le Touquet aanwezig. Door het centrum en langs de rand van de stad zijn meerdere wandelroutes uitgezet die weer een heel ander beeld geven en die ook te combineren zijn. Een zeer fraaie route is 'L'Argousier' (13 km), die langs de uitgestrekte kustlijn voert, door duinen kronkelt en via een denbos, het Parc Nature de la Baie de Canche **14**, de jachthaven en het moerasgebied weer in het centrum uitkomt.

In dat centrum is het goed vertoeven. Met opvallende regelmaat zie je inwoners door de straten lopen met feestelijk opgemaakte manden met schaal- en schelpdieren, zoals bij ons bloemstukken of fruitmanden worden ingepakt. Ze komen allemaal bij Perard vandaan, hét visrestaurant van Pas-de-Calais en ver daarbuiten. Hun zelfgemaakte vissoep is een begrip en zelfs in Nederland verkrijgbaar. Naast het restaurant is een prachtige viswinkel en een oesterbar gevestigd.

De heilige van de schoentjes

Tijdens ons bezoek aan de Côte d'Opale mogen we niet nalaten om ook het achterland te verkennen. We doen dat in Saint-Omer, op slechts 40 km van de

Belgische grens. Een stadje met een Frans-Vlaamse uitstraling dat gedomineerd wordt door de schitterende Onze-Lieve-Vrouwekathedraal **15**, waar men 300 jaar over gedaan heeft. De kerk is een zuiver voorbeeld van Scheldegotiek, met veel licht, ontstaan in de tijd dat het godsbeeld een humaner karakter kreeg.

Binnen hangt een Rubens, maar wat nog veel meer indruk maakt is 'De heilige van de schoentjes': het graf van Saint Erkenbode. Deze bisschop van Thérouanne stierf in 742 en werd in de kerk begraven. Zijn porfieren zerk is bezaaid met kinderschoentjes **16**.

Volgens de overlevering zou de heilige namelijk zijn uitgestrekte bisdom te voet zijn afgereisd. Al spoedig na zijn overlijden kwam de schoentjescultus op gang. Tot op de dag van vandaag brengen ouders kinderschoentjes naar het graf van *le saint qui fait marcher*, in de hoop dat hij hun kind probleemloos helpt leren lopen.

We combineren het bezoek aan de kathedraal met een stadswandeling door het historische Saint-Omer met zijn elegante gevels. De stad bezit majestueuze herenhuizen, kerken, hofjes, een aangenaam stadspark

JE ZIET INWONERS DOOR DE STRATEN LOPEN MET FEESTELIJK OPGEMAakte MANDEN MET SCHAAL- EN SCHELPDIEREN, ZOALS BIJ ONS BLOEMSTUKKEN OF FRUITMANDEN WORDEN INGEPAKT

La Coupole & Planétarium 3D

Op 5 km van Saint-Omer vinden we een van de meest indrukwekkende overblijfselen van de Tweede Wereldoorlog in Europa. Deze immense bunker, in 1943-1944 door de Duitsers gebouwd, moest de lanceerbasis worden van V2-raketten naar Londen. De geallieerden waren er echter net op tijd bij om een ramp te voorkomen. La Coupole werd zwaar gebombardeerd en in de zomer van 1944, na de landing in Normandië, verlaten. Na jarenlange leegstand werd het gevaarte in 1997 getransformeerd in het 'Centre d'Histoire et de Mémoire'. Onder de koepel met een doorsnede van 72 m, een dikte van 5,5 m en 55.000 ton beton beleef je de geschiedenis opnieuw door middel van moderne audiovisuele technieken, exposities en licht- en geluidseffecten.

Naast de bunker is een groot 3D Planétarium gebouwd, dat onder meer films toont over reizen naar de maan en wandelen op Mars. De link tussen de bunker en het planetarium is ingenieur Wernher von Braun, een van de leidende figuren bij de ontwikkeling van rakettechnologie in Duitsland en de Verenigde Staten. Hij stond zowel aan de basis van de ontwikkeling van de eerste ballistische raket (de Duitse V2), als de eerste Saturnus-maanraket.

17

en de indrukwekkende ruïne **17** van wat ooit de Saint-Bertin abdij is geweest. Vergeet ook niet om binnen te gaan bij het Musée de l'hôtel Sandelin. Tijdens de middeleeuwen was Saint-Omer één van de belangrijkste Vlaamse steden aan de rand van de Artois, en dat zien we hier terug in de unieke collectie Romaanse mozaïeken, beeldhouwwerken, wandtapijten en edelsmeedwerken. Daarnaast bezit het museum schilderijen van eind 16e eeuw tot begin 19e eeuw, waaronder een werk van Jan Steen.

De Audomarois-polders

Tot slot gaan we naar het even buiten de stad gelegen 'Marais Audomarois', de enige polder in Frankrijk waar nog tuinbouw is: op 440 hectaren wonen en leven hier zo'n 40 tuinders. Samen telen ze minstens 50 verschillende soorten groenten, voornamelijk bloemkool

18

(5 miljoen per jaar!) en witlof. Het is een uniek gebied in het Regionale Natuurpark van de 'Caps et Marais d'Opale', met een uitzonderlijke flora en fauna in een verrassend ecosysteem. We vinden hier 400 plantensoorten, waarvan 38 beschermd. De grote biodiversiteit van het milieu en de landschappen trekt veel diersoorten aan: in de laatste 20 jaar zijn er 220 vogelsoorten gespot en heeft er zich een kolonie van 200 paren grote aalscholvers gevestigd.

De polders **18** zijn te bezoeken met een overdekte elektrische boot, die geruisloos over de kanalen glijdt om de natuur niet te verstoren. Met een beetje geluk komen we tijdens de rondvaart de postbode nog tegen, die zijn beroep noodgedwongen met een bootje moet uitvoeren. De brievenbussen staan er dan ook gewoon aan het water, wat de kans op ongewenste reclamefolders meteen een stuk kleiner maakt ... EN ROUTE

Pratique

TOERISTISCHE DIENST PAS-DE-CALAIS

Route de la Trésorerie
62126 Wimille
+33 (0)3 21 10 34 60
accueil@pas-de-calais.com
www.pas-de-calais-tourisme.com

VILLA WILHELMINE

11, avenue des Cygnes
62152 Neufchâteau-Hardelot
Bij het plaatselijke Office de Tourisme (476, avenue François I) is een routekaartje verkrijgbaar waarop de belangrijkste villa's staan aangegeven.

MUSÉE DE L'HÔTEL SANDELIN

14, rue Carnot - 62500 Saint-Omer
Openingstijden: wo t/m zo 10-12 u / 14-18 u
musees-accueil@ville-saint-omer.fr
www.musenor.com/Les-Musees/Saint-Omer-Musee-de-l-Hotel-Sandelin

OP STAP MET EEN GREETER

Een Greeter is een 'local', een inwoner van Pas-de-Calais, die je wegwijs maakt in zijn of haar dorp of stad en passies deelt rondom verschillende thema's: lokale geschiedenis, gastronomie, natuur, ambachten, etc. Kijk voor meer informatie over Greeters op: www.greeters62.com

EVENEMENTEN PAS-DE-CALAIS 2014

Juni - La fête du Crabe in Audresselles
Juli - La fête de la Moule in Wimereux
Augustus - Les Pianos Folies (internationaal pianofestival) in Le Touquet
September - La fête des 2 Caps bij Cap Gris-Nez
Meer info: www.cote-dopale.com

VAN DEN HELDER NAAR BOULOGNE-SUR-MER

Met de fiets naar de Opaalkust? Dan kan natuurlijk ook. De LF1 Noordzeeroute loopt vanaf Den Helder over Vlissingen en Breskens, door Belgisch Vlaanderen en Frans Flandres naar Boulogne-sur-Mer. <http://goo.gl/HaOp4u>

Hôtel Atlantique & Liégoise

Zonder meer het best gelegen hotel in Wimereux. Inslapen met het geluid van de golven en ontwakken met het vrolijke gelach van zeemeewen. De hotelkamers bieden de unieke mogelijkheid om een 'couche de soleil' mee te maken. Het gastronomische restaurant 'Liégoise' is een absolute aanrader: strak en smaakvol interieur en fantastische oesters.

6, rue Notre Dame, 62930 Wimereux
Tel. +31-(0)3-21324101, Fax +31-(0)3-21874617
alain.delpierre@wanadoo.fr, www.atlantic-delpierre.com

Perard

Een lust voor het oog én voor de maag. Van heinde en verre komt men al sinds 1963 naar Perard vanwege het zeebanket en de vermaarde vissoep. Het op de belle époque geïnspireerde interieur is door de jaren heen onveranderd gebleven. Naast het restaurant zijn een prachtige viswinkel en een oesterbar gevestigd.

6, rue de Metz - 62520 Le Touquet
perard-traditions@wanadoo.fr

Restaurant Histoire Ancienne

In het centrum van Calais, aan de drukke rue Royale. Bijzonder sfeervolle brasserie (met een knipoog naar de art deco) en een meer dan voortreffelijke (authentieke) keuken voor betaalbare prijzen. Aanraders: Confit de canard en Tournedos de cochon du pays.

20, rue Royale - 62100 Calais
P.comte@histoire-ancienne.com, www.histoire-ancienne.com

Hôtel Saint Louis

Een voormalig postkantoor met 30 kamers en een rustige tuin, op 10 minuten lopen van het toeristische centrum van Saint-Omer. Beveiligde privéparking. Familiale sfeer. Het restaurant heeft een traditionele keuken in combinatie met heerlijke streekproducten. Ook groepen zijn welkom.

25, rue d'Arras - 62500 Saint-Omer
Tel +33-(0)3-21383521
www.nl.hotel-saintlouis.com

